

УДК 338.43:004

Володимир МАЗУР, аспірант кафедри комп'ютерних наук та цифрової економіки
Науковий керівник: Світлана КОЛЯДЕНКО, докт. екон. наук, проф
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, Україна

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІКО-ЦИФРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Volodymyr MAZUR, postgraduate student of the Department of Computer Science and Digital Economy

Supervisor: Svitlana KOLIADENKO. Dr. Sc. (Economics), Prof.
Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, Ukraine

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF ECONOMIC AND DIGITAL SUPPORT FOR THE STRATEGIC DEVELOPMENT OF THE AGRICULTURAL SECTOR

Сучасний етап розвитку економіки характеризується інтенсивним проникненням цифрових технологій у всі сфери суспільного життя, що зумовлює трансформацію традиційних моделей господарювання та посилює роль цифрових інструментів у забезпеченні стратегічного розвитку. Аграрний сектор, як одна з ключових галузей економіки України, перебуває у фокусі цифрових змін, що потребує формування цілісних теоретико-методологічних засад економіко-цифрового забезпечення його стратегічного розвитку.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій разом із поширенням гнучкого і надійного мережевого доступу призводить до створення глобальної цифрової екосистеми, конфігурація якої зумовлює зміну моделей економічного зростання країн. Немає сумнівів у тому, що цифрова трансформація сьогодні є важелем, який стимулює розвиток та економічне зростання, сприяючи підвищенню конкурентоспроможності та ефективності ведення бізнесу [1, с 2].

Теоретико-методологічні засади економіко-цифрового забезпечення стратегічного розвитку аграрного сектору формуються на основі таких концептів: цифрова інфраструктура, екосистемний підхід, інноваційна модель розвитку, дані як стратегічний ресурс, економіко-математичне моделювання та сталий розвиток. Ці підходи дозволяють визначити логіку цифрових перетворень та встановити ключові фактори, які впливають на конкурентоспроможність аграрного сектору.

Аграрний сектор України в останні роки розвинувся досить інтенсивно, основні зміни в ньому були пов'язані з тенденціями формування глобального ринку сільськогосподарської продукції, впровадженням цифрових технологій у виробничі та управлінські процеси. Але з початком воєнного вторгнення росії в Україну дані позитивні тенденції були порушені, шок і кризові явища, які виникли як наслідок, призвели до стрімкого зниження всіх показників діяльності сільськогосподарської галузі. Ми вважаємо, що процес цифровізації аграрної сфери відіграє значну роль у подоланні вищеокреслених проблем та стане платформою для відновлення стабільності функціонування аграрного сектору. [2, с 97]

Методологічна складова економіко-цифрового забезпечення також включає моделювання стратегічних процесів розвитку аграрних підприємств. Економіко-математичні моделі дозволяють оцінити ефективність впровадження цифрових рішень, оптимізувати виробничі та логістичні процеси, підвищити стійкість до ризиків та невизначеності. Наукові підходи до моделювання діджиталізації спираються на

системний аналіз, прогнозування на основі даних, машинне навчання та методи багатокритеріальної оптимізації.

Важливою складовою методології є інституційний контекст, який охоплює державну політику цифровізації, регуляторні вимоги, стандарти обміну даними та механізми підтримки цифрових інновацій у сільському господарстві. В Україні формується низка державних ініціатив, спрямованих на цифровий розвиток аграрного сектору, зокрема програми цифрової трансформації АПК, розвиток відкритих даних, електронних реєстрів та інструментів точного землеробства.

У сфері аграрного бізнесу цифрові технології трансформують діяльність економічних суб'єктів, які залучені до цієї сфери, змінюють систему управління аграрних підприємств, впливаючи на діяльність усіх підсистем їхньої господарської діяльності [3, с 80]. Цифровізація є основою для подальшого стратегічного розвитку, орієнтованого на довгострокові цілі, адже стратегічний розвиток аграрного сектору є ключовим фактором забезпечення продовольчої безпеки, економічного зростання та конкурентоспроможності України на світових ринках [4, с 8].

Таким чином, теоретико-методологічні засади економіко-цифрового забезпечення стратегічного розвитку аграрного сектору включають комплекс наукових підходів, методів та інструментів, що спрямовані на формування цифрової екосистеми аграрної галузі. Вони забезпечують перехід до моделі сталого розвитку, підвищення конкурентоспроможності, оптимізацію управлінських рішень та адаптацію аграрного сектору до глобальних цифрових трансформацій.

Подальші дослідження в цьому напрямі мають бути спрямовані на удосконалення методів кількісної оцінки економічного ефекту цифровізації, розроблення моделей стратегічного розвитку з урахуванням цифрової зрілості підприємств та визначення пріоритетів державної політики щодо підтримки цифрової трансформації АПК.

Література

- 1.Дугінець Г., Ніжейко К. Цифровізація аграрного сектору ЄС: досвід для України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-148>.
- 2.Мандич О. В., Бабко Н. М., Устік Т. В. Особливості цифровізації для відновлення агробізнесу України. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. № 3. Том 7. С. 95-100. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-3-13>.
- 3.Ки́фяк В. Теоретико-прикладні аспекти цифровізації сфери агробізнесу. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2024. №2 (38). С. 79–92. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2\(38\)-79-92](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2(38)-79-92).
- 4.Мазур В. В. Цифровізація агробізнесу та її вплив на стратегічний розвиток аграрного сектору. *Ефективна економіка*. 2024. № 11. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.11.54>